

KYSTVERKET

Troms og Finnmark

Sør-Varanger kommune
Postboks 406
9915 Kirkenes

Deres ref.:
17/1226

Vår ref.:
2020/7447-2

Arkiv nr.:

Saksbehandler:
Jannicke Røren

Dato:
28.09.2020

Uttalelse fra Kystverket - Til høring/offentlig ettersyn - Planprogram til interkommunal kystzoneplan for Varanger - Sør-Varanger, Nesseby, Vadsø og Vardø kommune - Troms og Finnmark fylke

Kystverket viser til Deres brev av 01.07.2020 med varsel om oppstart og forslag til planprogram for interkommunal kystplan for Sør-Varanger, Nesseby, Vadsø og Vardø kommune.

Formålet med planarbeidet er å utarbeide et kunnskapsbasert forvaltningsverktøy for kommunen.

Kystverkets virksomhet

Kystverket er en nasjonal etat for kystforvaltning, sjøsikkerhet og beredskap mot akutt forurensing. Sentrale mål er å bidra til effektiv sjøtrafikk, sikre trygg ferdsel og å hindre miljøskade som følge av akutt forurensing.

Kystverket har det faglige ansvaret for sikkerhet og fremkommelighet i norske farvann og havner, og forvalter havne- og farvannsloven med forskrifter, mv.

Kystverket legger til rette for de som bruker sjøen eller ferdes langs kysten. Dette gjøres ved utbygging, vedlikehold og drift av infrastruktur (farleder, navigasjonsinstallasjoner mv.) og tilbyr tjenester som los- og sjøtrafikkjenester.

Kystverket deltar i nasjonal, regional og lokal samfunnsplanlegging som fagkyndig sektormyndighet.

Kystverkets interesser

Kystverket har ansvaret for farleier på sjø og innretninger (herunder infrastruktur i form av navigasjonsinstallasjoner, areal, landverts tilknytning osv.) knyttet opp til disse.

Kystverket gjør oppmerksom på at alle tiltak/byggearbeider langs land og ut i sjøen (bygninger, kaier, molo, kabler, ledninger, fortøyninger, oppdrettsanlegg m.m.) må i tillegg til behandling etter plan- og bygningsloven behandles etter havne- og farvannsloven.

Kystverket Troms og Finnmark ser det som viktig at alle tidligere vedtatte planer/plandokumenter blir samordnet slik at arealbruken blir entydig og sammenfallende.

Regionkontor Troms og Finnmark

Sentral postadresse:	Kystverket Postboks 1502 6025 ÅLESUND	Telefon:	+47 07847	Internett:	www.kystverket.no
				E-post:	post@kystverket.no
For besøksadresse se	www.kystverket.no	Bankgiro:	7694 05 06766	Org.nr.:	NO 874 783 242

Brev, sakskorrespondanse og e-post bes adressert til Kystverket, ikke til avdeling eller enkeltperson

Kystverket anbefaler at man i planleggingsfasen benytter Kystverkets karttjeneste [Kystinfo](#) på www.kystverket.no. Her finner man sjøkart og andre sjørelaterte opplysninger.

Kystverket ber om at informasjon på sjøkart nr. 113-116 blir benyttet i forbindelse med rulleringen av kommuneplanen. Videre anbefaler vi å benytte Den norske LOS, bind 6. Kystverket viser til at det i Sør-Varanger, Nesseby, Vadsø og Vardø kommune er navigasjonsinstallasjoner (lykter, blinker, merker, bøyer, staker m.m.), farleder, molo, ankerområder, sjøkabler, sjøledninger m.m. Denne informasjonen fremkommer på sjøkartene og Den norske LOS.

Overføring av statlige fiskerihavner

Meld. St. 22 (2015-2016) Nye folkevalgte regioner – roller, struktur og oppgaver, vedtatt i Stortinget, medfører at Kystverkets infrastruktur i statlige fiskerihavner overføres til de nye regionene fra og med 2020. Denne overføringen er enda ikke gjennomført i Troms og Finnmark fylke (per september 2020). Når denne overføringen vil gjennomføres er p.p. usikkert, slik at Kystverket vil inntil videre være privatrettslig eier av infrastruktur i tidligere statlige fiskerihavner. Se neste avsnitt for hvordan forvaltningsansvaret er blitt endret.

Ny havne- og farvannslov

Den 4. juni 2019 ble ny havne- og farvannslov vedtatt. Denne loven trådte i kraft 01.01.2020. Myndighetsfordelingen mellom kommune og stat i sjøen er mye lik som i dag. Hoved-forskjellen er at Kystverket ikke lenger har vedtaksmyndighet etter 2009-lovens § 28 *Tiltak av betydning for Forsvaret eller Kystverkets anlegg*, i fiskerihavner.

Formålsparagrafen i loven er og endret. Fiskerinæringen har hatt en særstilling i 2009-loven, hvor den i ny lov er sidestilt med alle maritime næringer. Kommunal planlegging blir dermed enda viktigere med tanke på hvordan kommunen ønsker å prioritere bruken av sjøarealene. Vi anbefaler kommunen å sette seg inn i ny lov her:

<http://www.kystverket.no/Regelverk/ny-havne--og-farvannslov2/>

[Farledsforskriften](#) skiller mellom kommunalt sjøområde og hoved- og biled. Det betyr blant annet at kommunen skal behandle søknader om tiltak i kommunalt sjøområde og Kystverket søknader om tiltak i hoved- og biled. Et unntak fra denne bestemmelsen er tiltak gitt i § 14 3.ledd. Tiltak som nevnes i denne paragrafen skal behandles av Kystverket uansett lokalisering.

Vedtatte nødhavner

Som ledd i Kystverkets revisjon av beredskapsplan for nødhavnprosedyrer i Troms og Finnmark gjøres det oppmerksom på at det i kommunene foreligger nødhavner som har vært på høring og er vedtatt av Kystverkets beredskapsavdeling:

- Sør-Varanger
  - Pasvikhavn
  - Lanabukt
  - Karpbukt
  - Innerhamna
  - Holmbukt
  - Kobbvågen
  - Norskbukt
  - Leirbukt
- Nesseby
  - Karlebotn

- Veidnesbotn
- Vardø
- Svartnes

Nødhavnene båndlegges ikke i arealplaner eller reguleringsplaner, men kan kartfestet som informasjon. Mer om havnene kan sees i kystinfo.no i kartlaget under «beredskap».

Kraftproduserende anlegg i sjø

Troms og Finnmark har et stort potensiale for kraftverk basert på tidevanns- og havstrømmer. Kraftproduserende anlegg i sjø krever alltid tillatelse fra Kystverket, jmfør § 14 3. ledd i havne- og farvannsloven. Dersom det planlegges slike anlegg for områder bør dette framgå av planen.

Generelle merknader til planarbeidet

Planperiode

Planperioden bør framgå av planen.

Planbestemmelser/retningslinjer

Vi gjør oppmerksom på at retningslinjer/informasjon ikke er juridisk bindende bestemmelser i henhold til plan- og bygningsloven.

Plan- og bygningslov/havne- og farvannsloven

Vi gjør oppmerksom på at alle tiltak/bygg/etableringer i sjø krever egen tillatelse etter havne- og farvannslovens bestemmelser.

Farleder

Det er viktig at det legges opp til at all fremtidig arealdisponering tar høyde for at hoved- og bileder forbeholdes sjøverts ferdsel. Transport og ferdsel til sjøs må ikke hindres av for eksempel plassering av fortøyninger, lektere, prammer, oppdrettsanlegg m.m. Kystverket har ansvaret for farledene på sjø og installasjonene som knyttes til disse.

Ankerplasser

På sjøkartene er det avmerket ankerplasser. Kystverket anser disse som viktige og forutsetter at kommunen påser at disse sikres og opprettholdes for fremtidig bruk. Kystverket ber om at det særlig vektlegges at oppdrett/havbruk ikke etableres på de områder som på sjøkartet er merket som ankringsplasser uten dialog med Kystverket.

Fyrlykter

Kystverket har 64 fyrlykter fordelt i de fire kommune. I forbindelse med utbyggingsplaner må det ikke føres opp bygg og lignende som kan komme til å skjerme for lyset fra lyktene. Videre må det ikke etableres noen bygg, installasjoner, oppdrettsanlegg, fortøyninger m.m. innenfor hvit lyktesektor.

Overgang til IALA-standarden

De kommende årene skal Kystverket legge om sektorene på ca. 1 900 fyrlykter, såkalte sektorlykter. Lyktene skal over på standarden som er definert av den internasjonale maritime organisasjonen IALA. Mer informasjon om denne endringen kan leses på Kystverkets nettsider her: <https://www.kystverket.no/Maritim-infrastruktur/iala-standard/>.

Arbeidet skal gjøres i forbindelse med allerede nødvendige og planlagte endrings- og vedlikeholdsoppdrag. Kystverket vil derfor gjøre dette arbeidet område for område. I Troms og Finnmark arbeides det i løpet av 2020 i områdene Laksefjorden til grensen mot Russland.

En kan se hvilke lykter som er planlagt endret i kommunens området ved å følge denne linken: <https://www.kystverket.no/Maritim-infrastruktur/iala-standard/planlagte-tiltak/>. Her vil en få opp et kartløsning som illustrerer dagens sektorer og planlagt nye sektorer. Den gir også en oversikt over de lyktene som allerede er endret.

Etablerte fiskerihavner og tinglyste rettigheter

Statens intensjon med bygging av fiskerihavner er å sikre fiskeriinteressene og trygge liggeforholdene for yrkesfiskere. Se avsnitt om overføring av fiskerihavner og ny havne- og farvannslov. I de fire kommune eier Kystverket per september 2020 infrastruktur i på disse områdene:

- Nesseby
  - Nesseby
- Sør-Varanger
  - Bugøynes
  - Grense Jacobselv
- Vadsø
  - Vestre Jakobselv
  - Vadsø
  - Kiby
  - Store Ekkerøy
  - Golnes stø (en vorr)
- Vardø
  - Kiberg
  - Svartnes
  - Vardø
  - Smelror (en vorr)

(Utdrag fra kystinfo.no. Merk at det kan være feil i disse opplysningene da overføring/salg av havner kan ha et tidsetterslep)

I forbindelse med planer om økt innsats i havnene hvor Kystverket har moloer, andre innretninger eller foretatt andre arbeider/tiltak, har Kystverket tinglyste rettigheter til arealer i og rundt disse havnene. Eventuelle utbyggingstiltak må ikke igangsettes eller utføres i slike havner uten at dette på forhånd er godkjent av Kystverket.

Beredskapsmessige hensyn

Bruk av Risiko- og Sårbarhetsanalyse i planleggingen (ROS). Dette vil være viktig mht. transport langs kysten med forurenset last og oljeprodukter, ivaretagelse av sikkerheten på kysten og sårbarhet ovenfor næringsinteresser.

Container-/næringsarealer

I området relatert til større fiskeri, næring-, og/eller skipsvirksomhet er det viktig at det i forbindelse med etablering av fremtidige industriområder relatert til sjø/havnene (planer der det gjøres arealdisponeringer) tas hensyn til at mye av den fremtidige transporten vil skje ved bruk av containere. Det kan derfor være nødvendig å få avsatt fellesområde nær sjø for plassering av containere eller lager. Ved bruk av containere vil det være behov for åpne og tilgjengelige arealer for omlastning/lossing og behov for nærhet til kai med gode dybdeforhold.

Olje-/petroleumbaser

Ved planlegging av olje-/petroleumbaser er det en rekke funksjonelle kriterier som skal oppfylles. Herav dybde, maritime forhold (seilingsforhold, manøvrering, vær, ankring, bunkers etc.), arealtilgang, infrastruktur, miljørisiko m.m. Dette er noe av det som kan nevnes ved slike etableringer. Om kommunen har konkrete planer for et slikt tiltak ber Kystverket om å bli kontaktet.

Tidligere områder for dumping av fartøy og kondemneringsområder

Disse områdene bør fremgå av planen. Dette blant annet på grunn av plassering av installasjoner i sjø. Videre kan de ha betydning ved havari av fartøy. Havarerte fartøy kan eventuelt føres til et slikt område når det er fare for at fartøyet går under.

Dumpeplass for ammunisjon

Om det finnes områder for dumping av ammunisjon bør dette fremgå i planen.

ISPS

I tråd med forskrift om sikring av havner og havneterminaler mot terrorhandlinger mv. skal det utarbeides en sikringsplan for hver havn/ havneterminal. I havner er det havnesikringsmyndigheten som er ansvarlig for utarbeidelse og gjennomføring av beskrevne tiltak. For havneterminaler er det terminaleier som er ansvarlig myndighet.

Sårbarhetsvurderinger og sikringsplaner skal godkjennes av Kystverket. Når sårbarhetsvurderingen og sikringsplanen er godkjent, og Kystverket har verifisert at objektet oppfyller kravene i forskriften, utstedes et godkjenningsbevis (Statement of Compliance). Godkjente havneterminaler vil bli innrapportert til IMO og godkjente havner vil bli innrapportert til EU.

Akvakultur

Kystverket i samråd med Fiskeridirektoratet er spesielt oppmerksom på arealdisponeringen til akvakultur. Med dette menes det at det ikke tillates at noen deler av anlegget skal komme utenfor områdene som er avsatt til akvakultur. Dette betyr at anleggenes fortøyninger ikke skal komme utenfor disse områdene. Videre settes det fra Kystverket i alle tillatelser vilkår om at anleggenes opphaltau skal trekkes inn til anleggets

rammefortøyninger. Dette betyr at opphøyerblåser ikke tillates. Vilkåret settes på grunnlag av ferdsels- og sikkerhetsmessige hensyn, samt for å redusere det areal som anleggene beslaglegger. Kystverket minner videre om at ingen anlegg i utgangspunktet ikke skal komme i konflikt med hvitlyktesektor, samt at plasseringen skal være i god avstand fra ankringsområder, farled, nødhavner og områder med kabler/rør i sjø. Kystverket gjør videre oppmerksom på at søknad om akvakulturanlegg og andre merdeanlegg i sjø, alltid skal behandles av Kystverket, jf. HFL § 14 3.ledd a).

Dersom det planlegges for nye akvakulturområder og/eller utvidelse av eksisterende områder ønsker Kystverket å være inkludert så tidlig som mulig i prosessen i avgrensning av områdene. Det kan være mulig å se på justeringer i forbindelse med f.eks. hvit lyssektor, og kan gi informasjon om hvor sektorene påvirker de ulike områdene. Det kan også være ulike hensyn med tanke på hvilken art det planlegges å tilrettelegge for o.l.

Konkrete merknader til planprogrammet

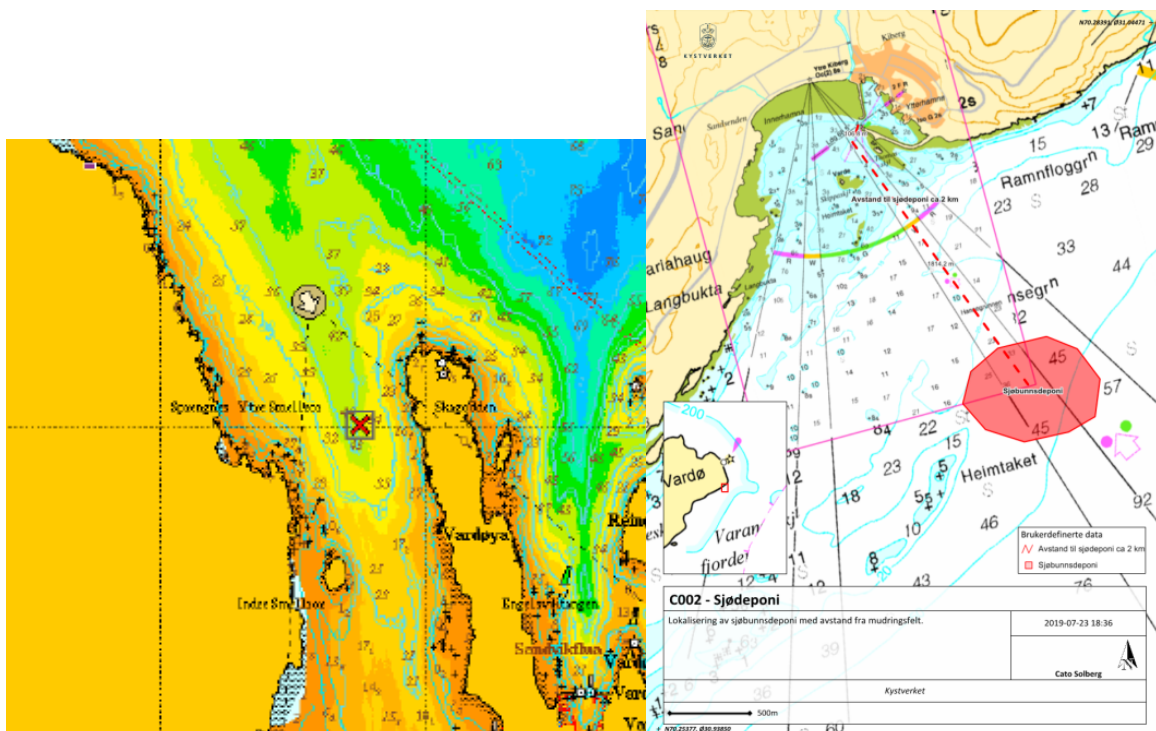
Det bør det være en forutsigbar arealforvaltning av kommunens sjøarealer, slik at disse områdene ikke kommer i konflikt med navigasjonsinstallasjoner (hvit lyktesektor) eller farleder.

Det er hensiktsmessig når det avsettes til havneformål at det avsettes et større område enn akkurat det som avgrenses naturlig av f.eks. moloer. Dette for at det skal være mulig å utvikle havne, f.eks. reguleringsplan i Kiberg. I Vardø planlegges det en ny ytre molo, og det er viktig at det området inngår i havneformål.

Vi oppfordrer i planprosessen å se på områder som dumping av masser nær aktive havner. Det bør være flate områder på minst 20-30 meter dybde, samt lite strømutsett. Det bør også være i god avstand fra områder til akvakultur og viktige fiske- og gyteområder.

Ved Kiberg og Vardø er det områder hvor Kystverket har dumpet masser tidligere.

Vardø (tidligere dumpet rundt år 2000) og Kiberg (sist dumpet i 2019):

Kystverket oppdaterte sin planveileder i 2018. Den oppdaterte versjonen kan leses her: <https://www.kystverket.no/contentassets/b6fe21f183f24e7da6cf4c2b5aeff8d0/veileder-for-planmedvirkning-rev2018.pdf>.

Vi anbefaler også Farledsnormalens kap. 4 som ressurs i arbeidet med kystplanen: <https://www.kystverket.no/Maritim-infrastruktur/Farleder/Farledsnormalen/>.

Oppsummering

Blant Kystverkets viktigste interesser er sikkerhet og fremkommelighet på sjøen, fremme sjøtransport som transportform samt øvrige beredskapshensyn. En bærekraftig og framtidsrettet arealplanlegging vektlegges i stor grad. Det er spesielt ønskelig med god kommunikasjon og dialog mellom næring, kommune og statlige etater med hensikt å oppnå synergieffekter.

Kommunen har gjennom *ny havne- og farvannslov* fått endret forvaltningsansvar og myndighet i sitt sjøområde. Kommunene plikter å legge til rette for sikkerhet og fremkommelighet innenfor sin havneavgrensning.

Kystverket stiller gjerne til rådighet dersom det er behov for veiledning i forbindelse med myndighet og forvaltning etter havne- og farvannsloven.

Kystverket har ingen ytterligere merknader i forbindelse med planprosessen.

Med hilsen

Jan Morten Hansen
regiondirektør

Jannicke Røren
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Eksterne kopimottakere:

FYLKESMANNEN I TROMS OG FINNMARK
UNJARGGA GIELDA / NESSEBY KOMMUNE
VARDØ KOMMUNE
VADSØ KOMMUNE
FISKERIDIREKTORATET

Postboks 700	9815	VADSØ
RÅDHUSET	9840	VARANGERBOTN
Postboks 292	9951	VARDØ
Postboks 614	9811	VADSØ
Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN